

Nader onderzoek vleermuizen, ringslang,
steenmarter en jaarrond beschermde
vogels

Azalealaan te Boskoop

Aveco de Bondt
bezoekadres Podium 9
postbus 2674
postcode 3800 GE Amersfoort
telefoon (0)88 18 66 010
telefax (0)343 52 31 96
e-mail amersfoort@avecodebondt.nl
internet www.avecodebondt.nl

projectnaam Nader onderzoek vleermuizen, ringslang, steenmarter en jaarrond beschermde
vogels Azalealaan te Boskoop

projectnummer 181232

projectleider Ing. S. Verhaegh

referentie DBO/171060

opdrachtgever VolkerWessels Vastgoed bv

Postadres Postbus 9034,
3430 RA Nieuwegein

status Concept

versie 01

aantal pagina's 24

datum 26 november 2018

auteur D. Boonstra, MSc.

paraaf

gecontroleerd ing. S. Verhaegh

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
2	HET PROJECT	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Beoogde ontwikkeling	5
3	ONDERZOEKSMETHODE	8
3.1	Vleermuizen	8
3.2	Ringslang	9
3.3	Steenmarter	11
3.4	Jaarrond beschermde vogels (Buizerd)	11
3.5	Overige soorten	11
4	RESULTATEN	12
4.1	Vleermuizen	12
4.2	Ringslang	16
4.3	Steenmarter	19
4.4	Jaarrond beschermde vogels	19
4.5	Overige soorten	19
5	EFFECTENBEOORDELING	20
5.1	Effecten	20
5.2	Toetsing Wet natuurbescherming	20
6	CONCLUSIES	23
	BRONNEN	24

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Volker Wessels Vastgoed bv is voornemens om het terrein aan de Azalealaan te Boskoop (Gemeente Alphen aan den Rijn, provincie Zuid-Holland) te herontwikkeling. Deze ontwikkeling is middels een quickscan flora en fauna (Debruyne, 2017) getoetst of deze mogelijk negatieve effecten hebben op beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de quickscan samengevat.

Uit de quickscan is gebleken dat met de herontwikkeling effecten op jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, steenmarter, ringslang en jaarrond beschermde vogels niet op voorhand zijn uit te sluiten. Doormiddel van een nader onderzoek naar deze soorten kan vastgesteld worden of de eerder genoemde strikt beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn en of deze aangetast worden door de werkzaamheden. Pas als het exacte gebruik van het plangebied door deze soorten bekend is kan worden bepaald of sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Deze rapportage beschrijft de methode en de resultaten van het nader onderzoek naar de beschermde soorten vleermuizen, ringslang, steenmarter en jaarrond beschermde vogels en verwoord of met de herontwikkeling sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Soort(groep)	Waargenomen / te verwachten soorten	Functie	Verstoring	Verbodsbepaling Wnb	Maatregelen/ vervolgstappen
Vaatplanten	algemene soorten	groeiplaats	-	-	-
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis, laatvlieger	verblijfplaats	mogelijk	Artikel 3.5	Aanvullend onderzoek verblijfplaatsen en foerageergebied uitvoeren; Uitstraling verlichting naar bebouwing buiten het plangebied voorkomen.
	diverse soorten	foerageergebied	mogelijk	Artikel 3.5	
	diverse soorten	vliegroute	mogelijk	Artikel 3.5	Aanvullend onderzoek vliegroutes uitvoeren
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter	Verblijfplaats	Mogelijk	Artikel 3.5	Aanvullend onderzoek bebouwing

Broedvogels	Categorie 1 t/m 4: buizerd	Nestlocatie	Mogelijk	Artikel 3.1	Aanvullend onderzoek bomen
	Categorie 5 en overige soorten: wilde eend, vink, houtduif ed.	nestlocatie	Ja	Artikel 3.1	(kap)werkzaamheden en bouwrijp maken (starten) buiten broedseizoen (15 maart tot 1 augustus)
Amfibieën	Algemene soorten	Leefgebied	Mogelijk	-	Zorgplicht
Reptielen	Ringslang	Leefgebied	ja	Artikel 3.1	Aanvullend onderzoek plangebied
Vissen	Algemene soorten	Leefgebied	Ja	-	Zorgplicht
Vlinder en libellen	Algemene soorten	Leefgebied	Mogelijk	-	-
Overige soorten	Geen	-	-	-	-

Tabel 1. Samenvatting quickscan flora en fauna.

1.2 Doel

Doormiddel van het nader onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, ringslang, steenmarter en jaarrond beschermde vogels in het plangebied aanwezig?
- Hebben de voorgenoemde werkzaamheden effect op bovengenoemde vaste rust- en verblijfplaatsen?
- Zijn deze effecten in strijd met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de huidige situatie van het plangebied en de geplande ingrepen. In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. In hoofdstuk 5 zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige soorten en getoetst aan de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 6 volgt de conclusie. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen.

2 HET PROJECT

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is een langgerekt perceel ten oosten van de Azalealaan, Genistastraat en de Goudse Rijweg te Boskoop in de gemeente Alphen aan den Rijn (provincie Zuid-Holland). Het plangebied bestaat uit drie deelgebieden en beslaat enkele hectaren. Het plangebied bestaat uit verschillende terreinen omringd met watergangen, groen (bosschages en bomen) en verruigde velden. Het terrein is een voormalig schoolterrein. Op het terrein staan meerdere schoolgebouwen waarvan enkele momenteel als woning gebruikt worden. Daarnaast bevindt zich een grote kas op het terrein. Het plangebied ligt aan de oostkant van Boskoop. Onderstaande afbeelding geeft de globale ligging van het plangebied weer.

Het totale plangebied kan worden opgedeeld in drie deelgebieden. Deelgebied 1 bestaat uit een woning met een weide, welke momenteel begraasd wordt door schapen. In de weide staat voornamelijk gras en pitrus. De weide is omringd door een watergang. Deelgebied 2 bestaat uit een bosperceel met een vervallen tuinkas. In een deel van de tuinkas worden momenteel (kleinschalig) groenten en fruit gekweekt, door de bewoners van het terrein. Het bosperceel bestaat uit een begroeiing van verschillende soorten bomen en struiken. Zoals zwarte els, esdoorn en kornoelje. Een deel van de watergangen is compleet dichtgegroeid met kroos. Op deelgebied 3 staan 2 verschillende gebouwen en een gemengd bosperceel. Ook staan op verschillende locaties nog sparren en coniferen. Eveneens is deelgebied 3 omringd door watergangen. De oevers van de watergangen zijn begroeid met riet en waterplanten.

2.2 Beoogde ontwikkeling

In de toekomstige situatie worden er zo'n 72 woningen gerealiseerd in het plangebied. Het aanwezige kantoor blijft vooralsnog behouden als kantoor. De woningen betreffen:

- rug aan rug woningen 20 stuks;
- rijwoningen 21 stuks;
- twee-onder-één-kap woningen 18 stuks;
- villa's 13 stuks.

Verder wordt er een parkje en een voetbal-/speelveld aangelegd. Uitgangspunt is dat het grootste deel van de bomen binnen het plangebied en alle gebouwen verdwijnen ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling. Afbeelding 2 geeft een globale indruk van de toekomstige situatie.

Afbeelding 1: Plangebied aan de Baarnseweg 56 Bosch en Duin (kaart: Aveco de Bondt, 2017).

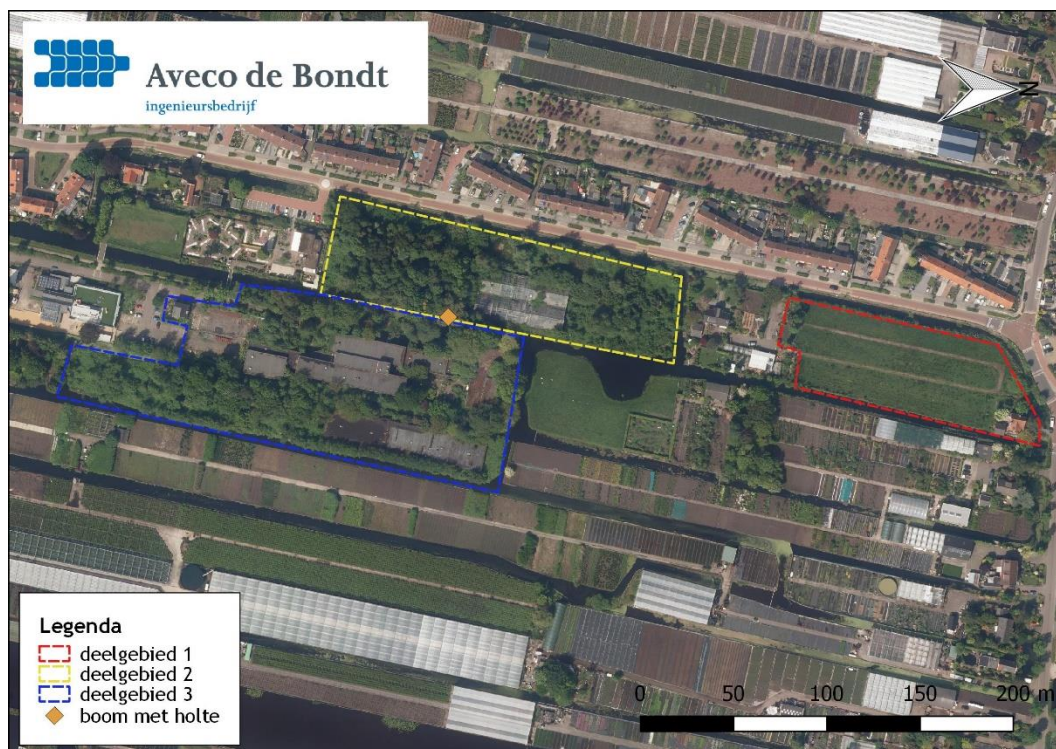
Afbeelding 2: Globale ligging plangebied met toekomstige herinrichting situatie van 3 deelgebieden (bron: Van Egmond Totaal architectuur, 2017).

3 ONDERZOEKSMETHODE

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksmethode van het uitgevoerde nader onderzoek. Beschreven wordt voor welke soorten nader onderzoek is uitgevoerd, welke onderzoeksprotocollen gehanteerd zijn en welke dagen en onder welke weersomstandigheden het onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureau's, 2017). Voorafgaand op het nader onderzoek zijn de aanwezige bomen op 17 april 2018 gecontroleerd op de aanwezigheid van holtes en loshangend schors die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Dergelijke holtes zijn in één boom aangetroffen die is aangegeven in afbeelding 3. Deze boom is meegenomen in het nader onderzoek naar vleermuizen. Op basis van de aanwezige potenties voor gebouwbewonende vleermuizen is het onderzoek voornamelijk afgestemd op algemeen voorkomende gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Binnen het plangebied zijn de kansrijke gebouwen onderzocht. Om de gebruiksfuncties van het plangebied als kraam-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaats vast te stellen dan wel uit te sluiten zijn verschillende veldbezoeken uitgevoerd in de periode van mei tot oktober. Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebieden is gelijktijdig met de overige inventarisaties uitgevoerd. Voor een volledig beeld is hierbij zowel een ochtendronde als een avondronde uitgevoerd.

Afbeelding 3. Locatie boom met geschikte holtes voor vleermuizen (Aveco de Bondt, 2018).

Tijdens de inventarisaties is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x of vergelijkbaar) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen, is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

De inventarisaties naar vleermuizen zijn uitgevoerd tussen zonsondergang en zonsopkomst, waarbij er één ochtendronde is uitgevoerd ten behoeven van de gewone dwergvleermuis en twee avondronden ten behoeve van laatvlieger. In deze periode is per inventarisatie minimaal twee uur geïnventariseerd. Vanwege de beperkte overzichtelijkheid van de locatie zijn de avond bezoeken tijdens de kraamperiode door twee personen uitgevoerd. In verband met de omvang van het plangebied zijn alle inventarisaties met drie personen uitgevoerd.

In tabel 2 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd door ecologen van Adviesbureau E.C.O. Logisch, te weten D. Alberts, ing. B. Dijk, ing. M. Enthoven, ing. C.J.M. Groeneveld, K. den Hartogh MSc., ing J. Koorevaar, ing. R. Kraaijeveld en D. Withagen.

Tabel 2. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties t.b.v. vleermuizen en de daarbij horende gegevens.

Datum	Tijd	Onderzoek	Omstandigheden
30-5-2018	21:49 - 23:49	Vleermuis (kraam- en zomerverblijfplaats)	17 °C, windkracht 2, half tot zwaar bewolkt
31-5-2018	03:27 - 05:27	Vleermuis (kraam- en zomerverblijfplaats)	16 °C, windkracht 2, half tot zwaar bewolkt
5-7-2018	22:03 - 00:03	Vleermuis (kraam- en zomerverblijfplaats)	14 °C, windkracht 2, licht bewolkt
10-8-2018	00:00 - 02:00	Vleermuis (winterverblijfplaats, zwermgedrag)	14 °C, windkracht 4, vrijwel geheel bewolkt
22-8-2018	00:00 - 02:00	Vleermuis (paar- en winterverblijfplaats)	16 °C, windkracht 2, half bewolkt
12-9-2018	05:11 - 07:11	Vleermuis (paar- en winterverblijfplaats)	12 °C, windkracht 2, geheel bewolkt

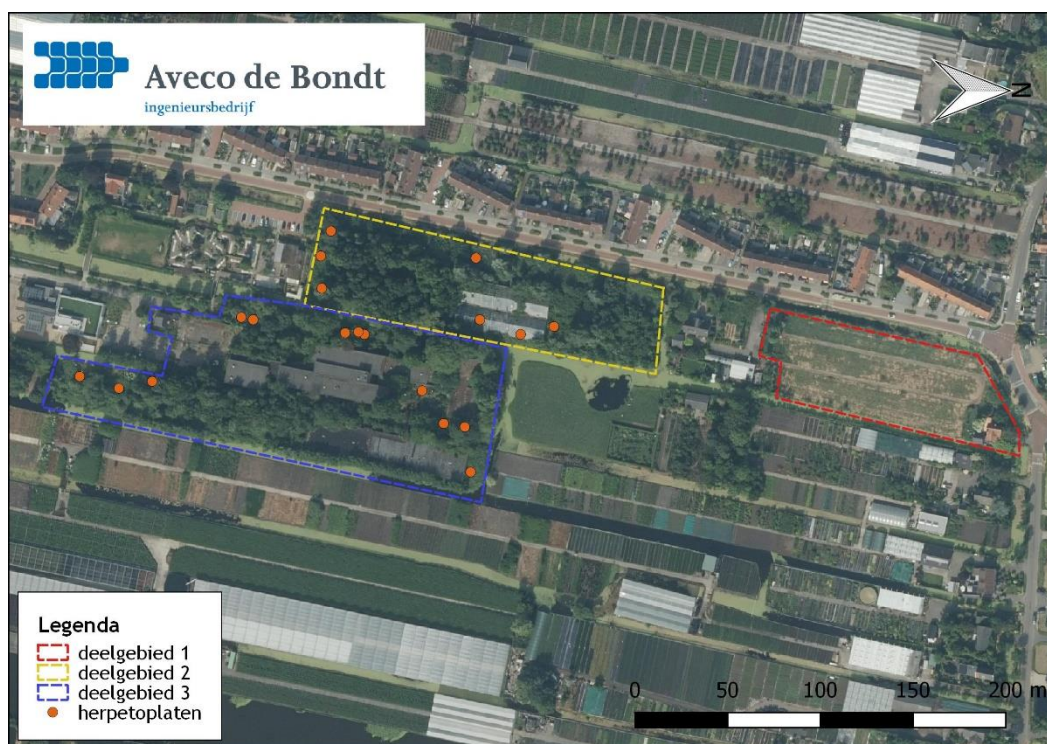
3.2 Ringslang

Voor het nader onderzoek naar ringslangen hebben 4 locatiebezoeken plaatsgevonden in de periode van mei tot oktober 2018. Hierbij is gebruik gemaakt van het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Specificaties van de bezoeken staan in tabel 3. Onderzoeken zijn uitgevoerd met twee ecologen van Aveco de Bondt. Doel van het onderzoek was de aanwezigheid van ringslang aan te tonen en de gebruiksfunctie in kaart te brengen. Gezien de geschiktheid op basis van aanwezige elementen, structuren en beschutting voor de

ringslang zijn in deelgebied 2 en 3 voorafgaand aan het onderzoek een twintigtal herpetoplaten verspreid over het terrein neergelegd (zie afbeelding 4). Dergelijke matten bestaan uit warmte houdend materiaal en worden door reptielen gebruikt als schuilplaats of opwarmplek. Gedurende de veldrondes zijn de platen verplaatst wanneer bleek dat deze overwoekerde door opkomende begroeiing. Zo werd een optimale functionaliteit van de matten gewaarborgd. Tijdens de veldbezoeken zijn de matten gecontroleerd op schuilende individuen. Daarnaast is gelet op zonnende dieren op geschikte open plekken en zijn locaties die als broedhoop kunnen dienen gecontroleerd op individuen.

Tabel 3. Overzicht van de uitgevoerde rondes t.b.v. ringslang en de daarbij horende specificaties.

Datum	Tijd	Onderzoek	Omstandigheden	Onderzoekers
17-4-2018	8.00-12.00	Uitleggen herpetoplaten		M. Debruyne, D. Boonstra
23-5-2018	13:00 - 14:30	Ringslang	20 °C, bewolkt	S. Verhaegh, D. Boonstra
16-7-2018	11:00 - 13:00	Ringslang	25 °C, half bewolkt	A. Ponsen, D. Boonstra
15-8-2018	13:00 - 15:00	Ringslang	22 °C, wisselend bewolkt	A. Ponsen, S. Verhaegh
20-9-2018	10:00 - 12:00	Ringslang	20 °C, bewolkt	I. van Veen, D. Boonstra

Afbeelding 4. Locaties herpetoplaten te Boskoop (Aveco de Bondt, 2018).

3.3 Steenmarter

Steenmarter is een cultuurvolger en heeft zijn verblijfplaatsen vaak in bebouwing. Dit betreft over het algemeen kelders, zolders van (leegstaande) bebouwing of oude schuren. Hierbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt (Zoogdiervereniging, 2018). Gezien de rustige ligging van het plangebied, en de toegankelijke bebouwing zijn rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van steenmarter in de bebouwing op voorhand niet uit te sluiten. Om de aanwezigheid van steenmarter aan te tonen, dan wel uit te sluiten, heeft een inpandig inspectie plaatsgevonden van de aanwezige bebouwing binnen het plangebied. Tijdens de inspectie is gelet op sporen van steenmarter (zoals voedselresten, latrines (uitwerpselen) e.d.). Tevens is tijdens de inventarisaties naar vleermuizen gelet op activiteit van steenmarter. De inpandig inspectie is uitgevoerd door twee ecologen van Aveco de Bondt op 20 september 2018.

3.4 Jaarrond beschermde vogels (Buizerd)

Op basis van de aanwezigheid van hoge bomen en dichte begroeiing is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van in bomen broedende vogels, zoals buizerd, niet uit te sluiten. Op basis van de potentie van de bomen binnen het plangebied, is daarom op 17 april 2018 een controle uitgevoerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Hierbij zijn alle bomen binnen het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten. Daarnaast is gelet op activiteit van vogels met een jaarrond beschermd nest (waaronder buizerd).

3.5 Overige soorten

Tijdens de veldronden is tevens gelet op overige aanwezige beschermde soorten. Waarnemingen van deze soorten worden, indien relevant voor de beoogde ontwikkelingen en het projectgebied hieronder beschreven.

4 RESULTATEN

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van het uitgevoerde nader onderzoek naar vleermuizen, ringslang, steenmarter en nesten van jaarrond beschermde vogels. Per gebruiksfunctie worden de resultaten besproken. In dit hoofdstuk wordt de eerste vraag van de doelstelling beantwoord;

1. Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten aanwezig?

4.1 Vleermuizen

Alle locaties van de waarnemingen van het nader onderzoek naar vleermuizen worden weergegeven in afbeelding 9.

Kraam- en zomerverblijfplaats

Gedurende de inventarisatierondes in de kraamperiode zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het projectgebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze bevinden zich onder de dakrand van het gebouw en zijn beiden in gebruik door één individu (zie afbeelding 5). Daarnaast zijn in het projectgebied foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Door de aanwezigheid van onder andere open of kapotte ramen hebben vleermuizen toegang tot het gebouw en de hierin aanwezige ruimtes.

Afbeelding 5. Locaties aangetroffen zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis (Kraaijveld, 2018).

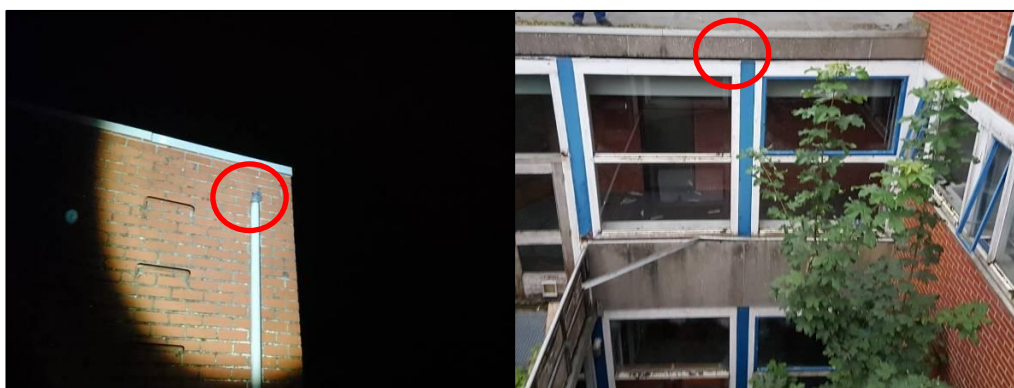
Tijdens het onderzoek naar zwermgedrag is een (zomerverblijf van de) franjestaart aangetroffen (zie afbeelding 6). Het zomerverblijf van de franjestaart bevindt zich in het noordelijk deel van de bebouwing. Waarbij gebruik werd gemaakt van twee kleine berghokken.

Afbeelding 6. Aangetroffen fransjestaart in het plangebied (Kraaijveld, 2018).

Paar- en winterverblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen (zie afbeelding 7). Eén paarverblijfplaats bevindt zich in een ruimte achter een regenpijp. De andere paarverblijfplaats bevindt zich in een ruimte tussen het kozijn en de betonnen dakrand. Tijdens het veldbezoek zijn overvliegende, foeragerende en baltsende individuen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. De waarnemingen van baltsende individuen van de gewone dwergvleermuis betroffen balts in vlucht waarbij geen binding met de bebouwing is vastgesteld.

Afbeelding 7. Locaties aangetroffen paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis (Kraaijveld, 2018).

In de bebouwing zijn sporen gevonden die duiden op het gebruik als winterverblijfplaats door één of enkele vleermuizen. Dit betreft onder andere uitwerpselen, afgebeten vlindervleugels en een dood individu (zie afbeelding 8). Het gebouw beschikt over geschikt habitat voor winterverblijfplaatsen en is onder andere door meerdere open ramen goed toegankelijk. De waarnemingen van de franjestaart in de bebouwing, de aanwezigheid van geschikt habitat en de aanwezigheid van sporen, duiden op het gebruik van de bebouwing in het plangebied als winterverblijfplaats. Om de soorten vleermuizen en het aantal dieren dat in de winter gebruikt maakt van de bebouwing vast te stellen dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden. Hierbij dient een inpassende inspectie in de periode december - maart plaats te vinden.

Daarnaast kunnen de aangetroffen zomer- en paarverblijfplaatsen van vleermuizen als winterverblijfplaats dienen. Door het ontbreken van middernachtzwermen wordt de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis niet verwacht.

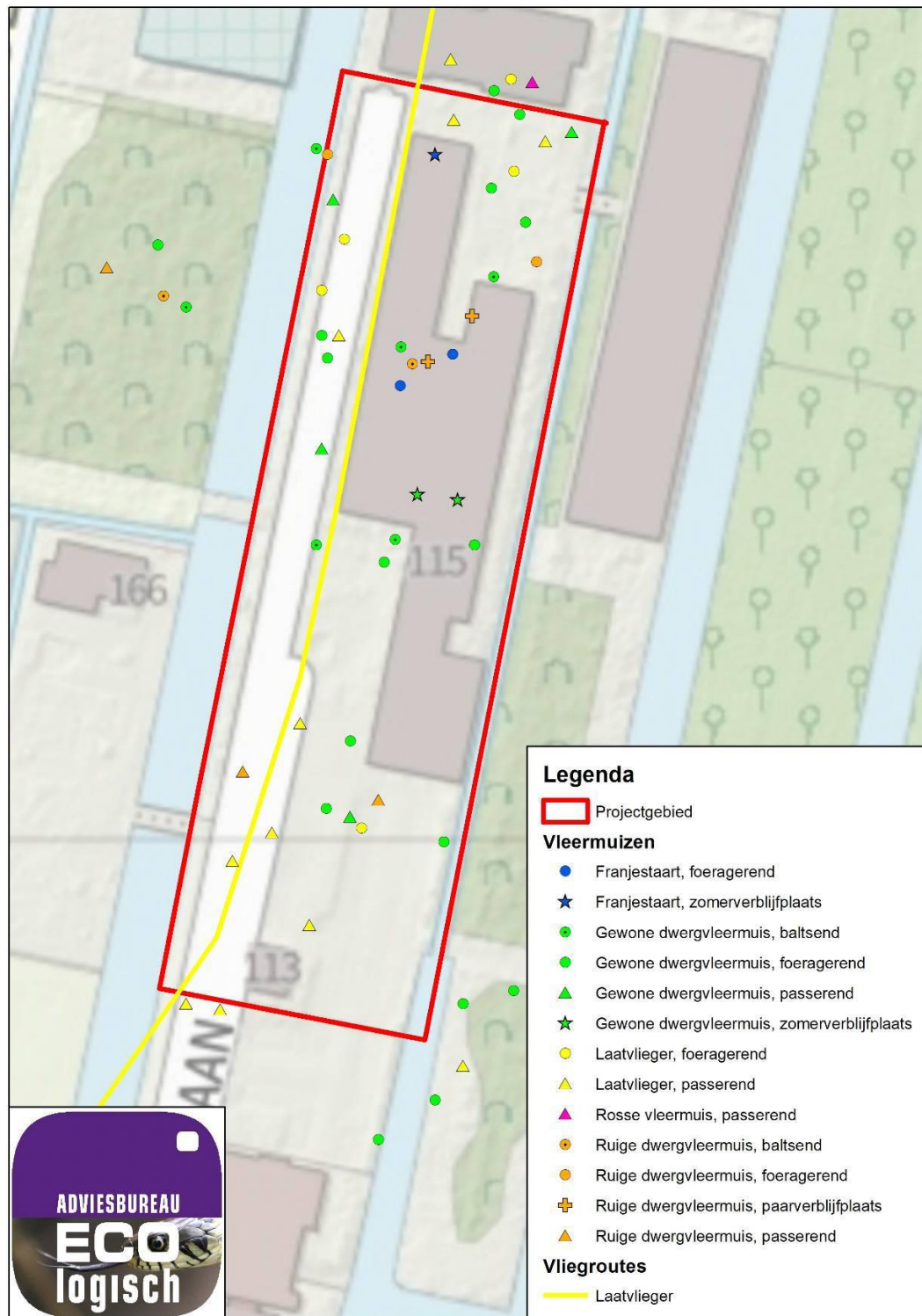
Afbeelding 8. Aangetroffen sporen van vleermuizen in de bebouwing (links en rechts: Aveco de Bondt, midden: Kraaijveld, 2018).

Vliegroulen en foerageergebieden

Tijdens het onderzoek is een vliegroule van circa tien individuen van de laatvlieger waargenomen. Deze loopt van zuid naar noord waarbij de individuen vanuit een woonwijk ten zuidwesten van het plangebied iets boven de boomkruinen komen aanvliegen (zie afbeelding 9). De individuen van de laatvlieger vliegen hoog over het plangebied waarbij de structuren ten noorden en zuiden van de bebouwing voor een korte periode (circa 15 min) gebruikt werden om te foerageren. Hierna vlogen de individuen verder richting het noorden, het plangebied uit. De waargenomen vliegroule betrof waarnemingen uitsluitend in het kraamseizoen, in het paarseizoen is de vliegroule niet meer waargenomen. Dit zou erop kunnen duiden dat het individuen uit een kraamkolonie in de wijk betreft.

Het aangetroffen foerageergebied is met name in gebruik door de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Deze soorten foerageren langs het gebouw en boven de groenstructuren in het projectgebied. Tevens zijn in het gebouw foeragerende individuen van de gewone

dwergvleermuis en franjestaart waargenomen. Ook is vanaf het dak een individu van de franjestaart waargenomen.

Afbeelding 9. Waarnemingen vleermuisonderzoek te Boskoop (Kraaijveld, 2018).

Belang plangebied voor vleermuizen

Het plangebied is van groot belang voor de franjestaart. De franjestaart is relatief zeldzaam in de omgeving van Boskoop; in een straal van 10 kilometer rondom het plangebied is slechts één waarneming van deze soort bekend (NDFF, 2018). Eén individu van franjestaart gebruikt de bebouwing in het plangebied als zomerverblijfplaats en mogelijk als winterverblijfplaats.

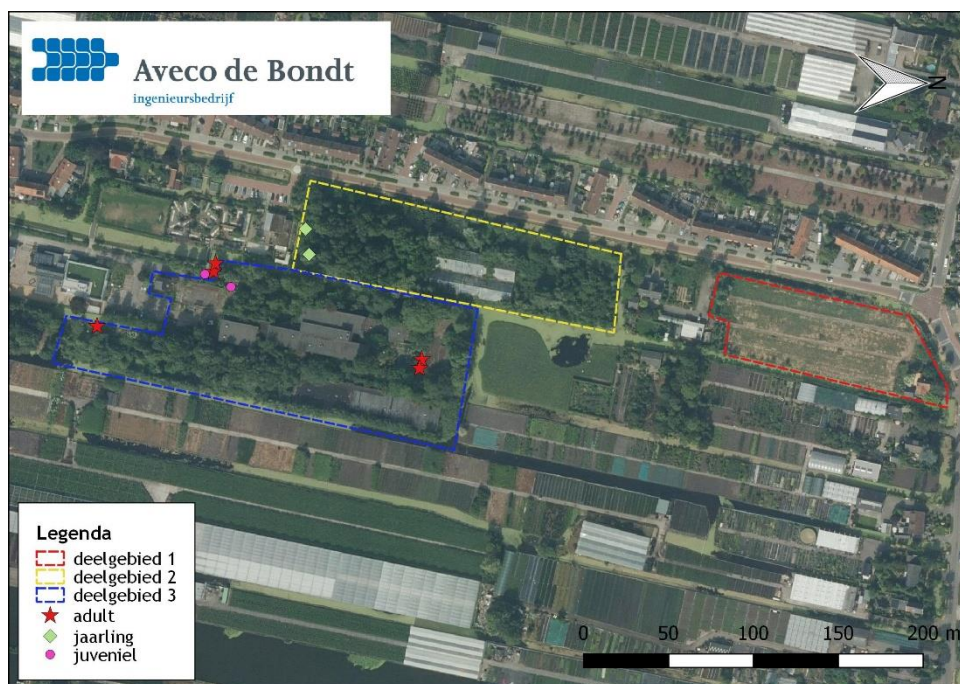
In het projectgebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. Hierdoor is het projectgebied voor zowel de gewone dwergvleermuis als de ruige dwergvleermuis van belang.

De van zuid naar noord lopende vliegroute in het plangebied is voor de laatvlieger van groot belang. De vliegroute wordt door minimaal 10 individuen gedurende de kraamperiode gebruikt.

Het in het projectgebied aangetroffen foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis is van redelijk belang. In de omgeving van het projectgebied is voldoende vergelijkbaar en geschikt foerageergebied aanwezig, in de vorm van aanwezige groenstructuren ten westen, noorden en oosten. Tevens wordt het projectgebied slechts door een beperkt aantal individuen gebruikt als foerageergebied.

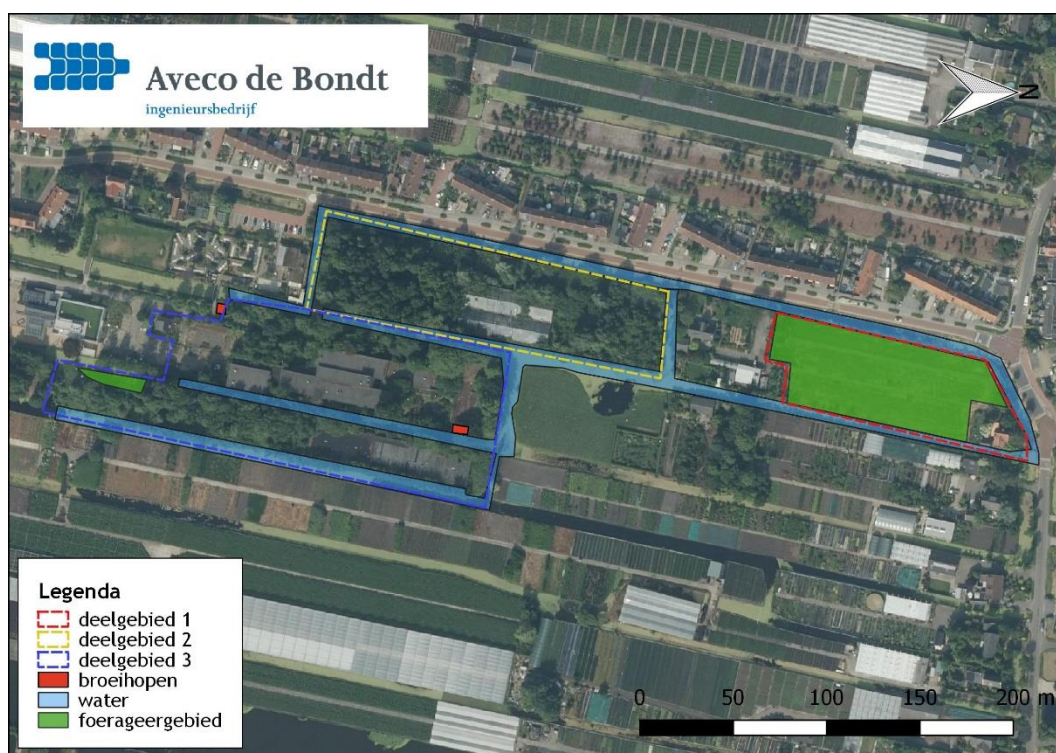
4.2 Ringslang

Gedurende de vier rondes naar verblijfplaatsen van ringslang zijn verspreid over het terrein 7 waarnemingen gedaan van levende ringslangen. Daarnaast zijn twee dode juveniele dieren waargenomen. De locaties van de waarnemingen zijn weergegeven in afbeelding 10.

Afbeelding 10. Waarnemingen ringslang te Boskoop (Aveco de Bondt, 2018).

Het terrein is door de aanwezigheid van foerageergebied, leefgebied en potentiële broeihopen, binnen een beperkte afstand, geschikt als leefgebied voor ringslang. Zo wordt het terrein onderbroken door watergangen, zijn er voldoende beschutte delen (begroeiing) en open stukken om te kunnen zonnen. Verspreid op het terrein zijn meerdere groenhopen en hopen met zaagsel (restanten van paddenstoelenkweekmateriaal) aanwezig die potentieel geschikt zijn als broeihoop voor ringslangen. Binnen het plangebied zijn enkele open plekken aanwezig en waterranden die geschikte rustlocaties vormen. De functies van het plangebied voor ringslang worden weergegeven in afbeelding 11.

Afbeelding 11. Functies plangebied voor ringslang (Aveco de Bondt, 2018).

Deelgebied 1 is beoordeeld als geschikt foerageergebied voor de ringslang. Het bestaat uit een redelijk nat perceel met pitrus wat geschikt leefgebied is voor verschillende soorten amfibieën. Door het ontbreken van structuren zoals bosschages en takkenhopen worden verblijfsfuncties niet verwacht. De negen waarnemingen van ringslang liggen verspreid in deelgebied 2 en 3. Deze deelgebieden vormen door hun afwisselende habitat geschikt foerageergebied, leefgebied en voortplantingsgebied. Twee van de waarnemingen binnen het plangebied betreffen adulte dieren die in de tuin van één van de bewoners in de zon lagen. Mogelijk betreft dit hetzelfde individu. Eén jaarling werd waargenomen onder een herpetoplaat, de ander werd tussen begroeiing waargenomen. Eén adult werd op het zuidelijk deel van het plangebied waargenomen op een stuk open terrein waar het dier in de zon lag. Deze verdween snel in het nabijgelegen water. Twee andere adulte dieren zijn waargenomen op een hoop van groenafval die naast het toegangshek van het terrein is gelegen. Door de opbouw van het groen en de ligging in de zon is

deze hoop geschikt als broeihoop voor ringslangen. Dat de hoop mogelijk gebruikt wordt is aannemelijk, gezien de twee dode juveniele dieren die gevonden zijn in een straal van 4 meter van deze hoop. Mogelijk zijn de dieren uit deze hoop afkomstig en in de omgeving op zoek gegaan naar een onderkomen voor de winter. De groenhoop wordt ieder jaar weggeknepen en afgevoerd (mondelinge mededeling bewoner). In afbeelding 12 zijn enkele waargenomen dieren weergegeven.

Naast de waarnemingen die gedaan zijn tijdens de onderzoekrondes heeft één van de bewoners ook meerdere waarnemingen gedaan van ringslang. Waarvan een waarneming een volwassen vrouw betrof die zeer waarschijnlijk eieren aan het afzetten was bij een van de broeihopen. De waarnemingen van de bewoners zijn niet opgenomen in de resultaten en kaartmateriaal.

Belang plangebied voor ringslang

Op basis van de waarnemingen kan worden geconcludeerd dat het plangebied van belang is voor ringslang. Het plangebied fungeert als leefgebied waarbinnen meerdere rustplaatsen van ringslang zijn gelegen, daarnaast zijn er meerdere geschikte potentiële broeihopen aanwezig waarvan er in ieder geval één mogelijk als voortplantingsplaats dient.

Het plangebied ligt in een agrarische omgeving waar de ringslang overal verwacht kan worden. De ringslang kan zich makkelijk verplaatsen via de diverse watersystemen. In de omgeving zijn daarnaast enkele groenstroken die kunnen functioneren als leefgebied. Ook zijn er mogelijk geschikte broeihopen aanwezig bij de tuinderijen in de omgeving. Echter zijn de alternatieve leefgebieden beperkt, waardoor het belang van het plangebied als leefgebied voor ringslang wordt versterkt.

Afbeelding 12. Verscheidene waarnemingen van ringslang, boven adulte dieren en onder de, dode, juveniele dieren (Aveco de Bondt, 2018).

4.3 Steenmarter

Tijdens de in pandige inspectie zijn de gebouwen binnen het plangebied gecontroleerd op aanwezigheid van steenmarter. Hierbij is gelet op (recente) sporen van steenmarter, zoals uitwerpselen, resten van prooidieren en klim/loopsporen. Dergelijke sporen zijn binnen het plangebied niet aangetroffen. Aanvullend is tijdens het vleermuisonderzoek gelet op de aanwezigheid van steenmarter, hierbij is geen activiteit waargenomen. Hierdoor kan de aanwezigheid van steenmarter binnen het plangebied worden uitgesloten.

4.4 Jaarrond beschermde vogels

Het gehele plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van oude nesten op 17-4-2018. Ten tijde van het onderzoek stonden de bomen nog niet in blad en is het gehele plangebied gecontroleerd. Hierbij zijn geen nestlocaties van vogels aangetroffen, die mogelijk gebruikt kunnen worden door jaarrond beschermde soorten. Tevens is gelet op activiteit van vogelsoorten met een jaarrond beschermde status, deze zijn niet waargenomen. Jaarrond beschermde vogelnesten, worden binnen het plangebied uitgesloten.

4.5 Overige soorten

Tijdens het nader onderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van overige beschermde soorten. Wel zijn in het oude schoolgebouw enkele kleine, dode zangvogels waargenomen. Waarschijnlijk betreft het dieren die in het gebouw verdwaald zijn, en/of tegen een raam aan zijn gevlogen.

5 EFFECTENBEOORDELING

Dit hoofdstuk beschrijft of de ingreep zoals beschreven in hoofdstuk 2 leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 4) worden getoetst aan de verboden zoals genoemd in de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk worden de tweede en derde vraag van de doelstelling beantwoord;

2. Hebben de voorgenomen werkzaamheden effect op bovengenoemde vaste rust- en verblijfplaatsen?
3. Zijn deze effecten in strijd met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

5.1 Effecten

Vleermuis

In de te slopen bebouwing zijn twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, twee paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van franjestaart aangetroffen. De aanwezigheid van winterverblijfplaatsen is op basis van het veldonderzoek niet uit te sluiten. Om hier inzicht in te krijgen dient tijdens de winterperiode een inspanning onderzoek uitgevoerd te worden.

De zomerverblijfplaatsen bevinden zich onder de dakrand van het gebouw. Eén paarverblijfplaats bevindt zich in een ruimte achter een regenpijp, de andere paarverblijfplaats bevindt zich in een ruimte tussen het kozijn en de betonnen dakrand. Het zomerverblijf van de franjestaart bevindt zich in het noordelijk deel van de bebouwing, waarbij gebruik werd gemaakt van twee kleine berghokken. Daarnaast loopt een vliegroute van laatvlieger van zuid naar noord over het terrein. Door de voorgenomen herontwikkeling van het terrein gaan deze verblijfplaatsen en vliegroute verloren.

Ringslang

Binnen het plangebied zijn zeven levende ringslangen verspreid over het terrein waargenomen. Dit betreffen zowel jaarlingen als adulte dieren. Daarnaast zijn twee juveniele dieren dood aangetroffen in de buurt van een groenhoop, wat duidt op een functie als broeihoop. Het plangebied heeft een geïsoleerde ligging en het ontbreekt in de omgeving aan geschikt alternatief habitat. Door de voorgenomen herontwikkeling zullen verblijfplaatsen verdwijnen. Daarnaast wordt leefgebied aangetast dat, gezien de geïsoleerde ligging, voor de ringslang van belang is.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en franjestaart zijn opgenomen in het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn, waardoor de verbodsbepalingen uit artikel 3.5 Wet natuurbescherming van toepassing zijn op de vliegroute en de zomer- en

paarverblijfplaatsen (tabel 3). Voor een volledige toetsing is het wel noodzakelijk om een aanvullend onderzoek naar winterverblijfplaatsen uit te voeren doormiddel van een in pandige inspectie.

Door het slopen van de bebouwing en het herontwikkelen van het terrein worden een vliegroute, twee paarverblijfplaatsen en drie zomerverblijfplaatsen verstoord en vernietigd. Dit is in strijd met artikel 3.5, lid 2 en 4 uit de Wet natuurbescherming.

Het opzettelijk verstoren van de zomerverblijfplaats van de franjestaart, de twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (artikel 3.5 lid 2) kan voorkomen worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Deze maatregelen dienen bewezen effectieve maatregelen te zijn. Wanneer deze maatregelen getroffen worden is een ontheffing in het kader van artikel 3.5 lid 2 niet noodzakelijk.

Voor het vernietigen van de zomerverblijfplaats van de franjestaart, de twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (artikel 3.5 lid 4) is een ontheffing op de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing is het noodzakelijk dat de gebruiksfunctie, resp. een zomer- of paarverblijfplaats, gewaarborgd wordt. Dit kan door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze maatregelen dienen vastgelegd te worden in een activiteitenplan en middels een ontheffingsaanvraag ter goedkeuring te worden voorgelegd bij het bevoegd gezag, de provincie Zuid-Holland.

Ringslang

De ringslang is opgenomen onder het beschermingsregime andere soorten, waardoor de verbodsbepalingen uit artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn op de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van ringslang (tabel 3). Door het herontwikkelen van het terrein gaan de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van ringslang verloren. Dit is in strijd met artikel 3.10 lid 1b.

Voor het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.10 lid 1b) is een ontheffing op de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor het verkrijgen van het een ontheffing is het noodzakelijk dat de gebruiksfunctie gewaarborgd wordt. Dit kan door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Deze maatregelen dienen vastgelegd te worden in een activiteitenplan en middels een ontheffingsaanvraag ter goedkeuring te worden voorgelegd bij het bevoegd gezag, de provincie Zuid-Holland.

Tabel 3. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

§ 3.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn		
art 3.5	lid	1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen. 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen. 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
§ 3.3 Beschermingsregime andere soorten		
art 3.10	lid	1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen; b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

6 CONCLUSIES

Op basis van het nader onderzoek naar vleermuizen, ringslang, steenmarter en jaarrond beschermde vogels aan de Azalealaan te Boskoop (Gemeente Alphen aan den Rijn, Provincie Zuid-Holland) kunnen de volgende conclusies worden getrokken ten behoeve van de geplande ingreep:

- Op basis van het veldonderzoek is de aanwezigheid van mogelijke winterverblijven vastgesteld. Om een effect van de herontwikkeling in kaart te kunnen brengen dient het gebruik van deze verblijfplaatsen (soorten en aantallen) in kaart te worden gebracht d.m.v. een inspannend onderzoek in de winterperiode;
- In het plangebied is één zomerverblijfplaats van de franjestaart aanwezig;
- In het plangebied zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig;
- In het plangebied zijn twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig;
- In het plangebied zijn 7 rustplaatsen en ten minste één geschikte voortplantingslocatie van ringslang aanwezig;
- De herontwikkeling heeft een negatief effect op de paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, deze gaan volledig verloren;
- De herontwikkeling heeft een negatief effect op de zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, deze gaan volledig verloren;
- De herontwikkeling heeft een negatief effect op de zomerverblijfplaats van de franjestaart, deze gaan volledig verloren;
- De herontwikkeling heeft een negatief effect op de rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van ringslang, deze gaan volledig verloren;
- Het herontwikkelen van het terrein is in strijd met artikel 3.5, lid 2 en 4 en artikel 3.10, lid 1b uit de Wet natuurbescherming;
- Voor het overtreden van de verbodsbepaling artikel 3.5, lid 2 is geen ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk wanneer mitigerende maatregelen getroffen;
- Voor het overtreden van de verbodsbepaling artikel 3.5, lid 4 is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk;
- Voor het overtreden van de verbodsbepaling artikel 3.10, lid 1b is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

BRONNEN

Debruyne, M., 2017. Quicksan Flora en Fauna Boskoop v2.0. Aveco de Bondt, Amersfoort.

Kraaijveld, R., 2018. Natuuronderzoek Vleermuizen Azalealaan te Boskoop. Adviesbureau E.C.O. Logisch, Leimuiden.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Vleermuisprotocol 2017. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Websites

Zoogdiervereniging - De steenmarter:

www.zoogdiervereniging.nl/de-steenmarter-martes-foina